

FI lausuntopyyntö VV

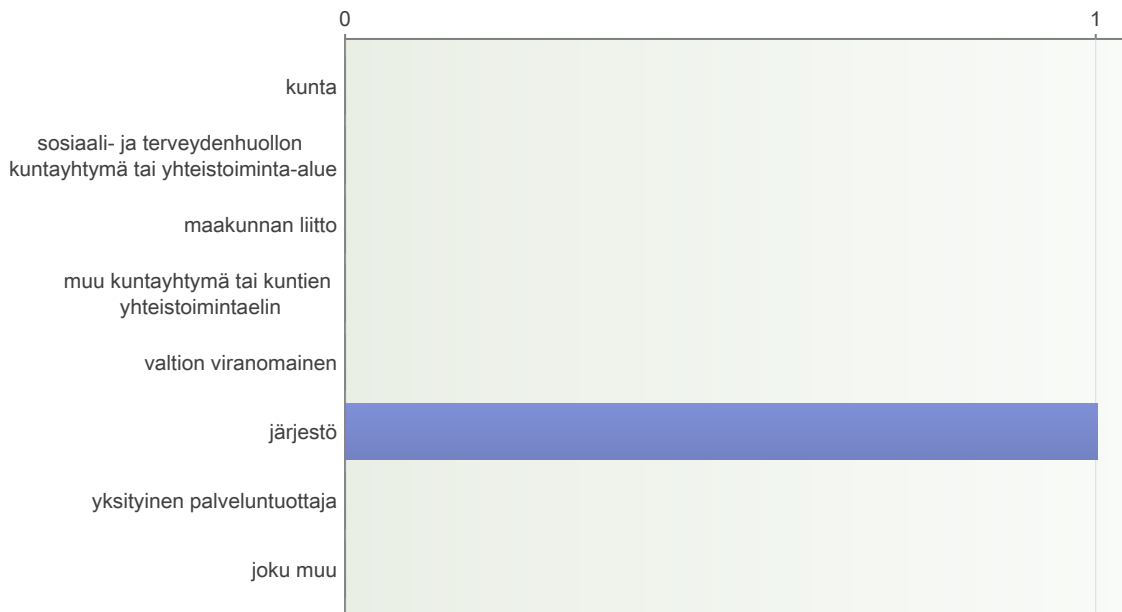
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Aivoliitto ry	Tiina Viljanen	tiina.viljanen@aivoliitto.ry	27.3.2017	Johtoryhmä

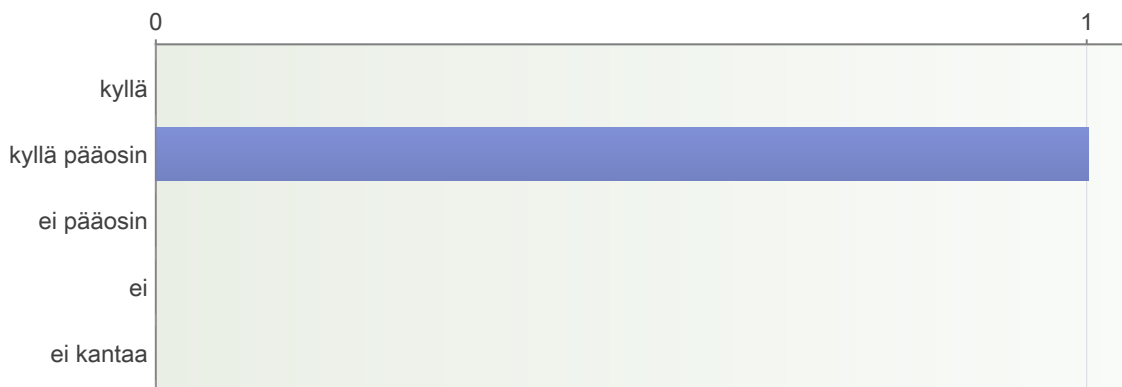
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

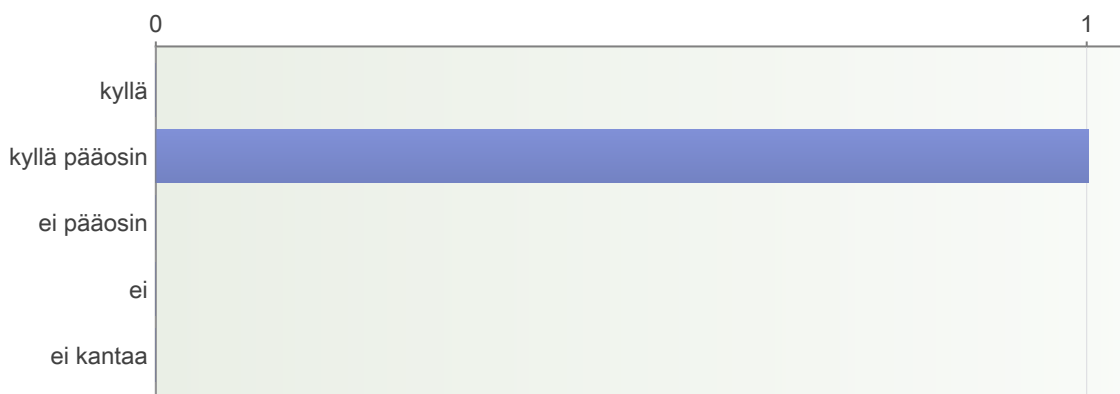
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilöt, jotka kaipaavat tukea ja ohjausta tulee ottaa erityisesti huomioon valinnanvapauden rajoja määriteltäessä. Henkilöt, joilla on esim. vaikeuksia kommunikoinnin kanssa tulee ohjata ja opastaa palveluihin. Puhevammaisten tulkkauspalvelut tulee turvata.
Miten organisoituu kuntoutus alueilla, joilla ei ole riittävästi moniammatillista osaamista?
Aivoverenkiertohäiriöiden eli AVH:n osalta kuntoutuksen tulee olla lakisääteistä ja valtakunnallisesti valvottua, jotta jokainen maakunta tuottaa oikean ja oikea-aikaisen AVH:n akuuttikuntouksen välittömästi AVH-tapahtuman jälkeen. Vain tätä kautta voidaan turvata yhdenvertaiset palvelut.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

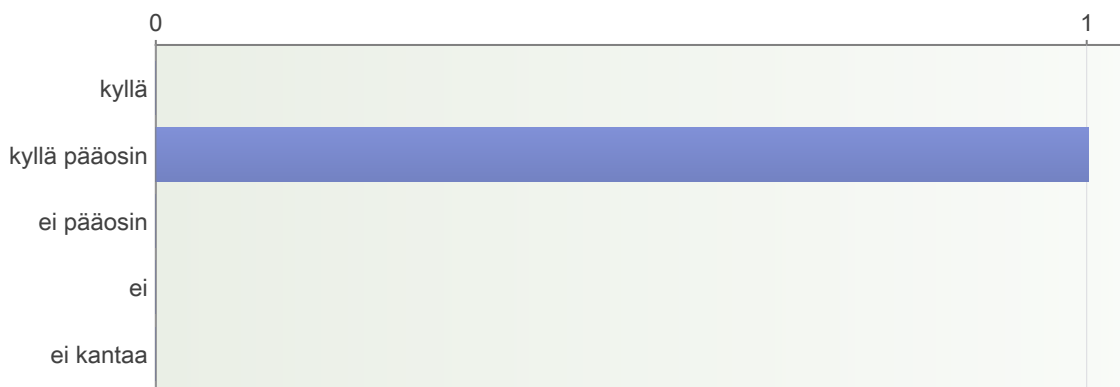
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan tulee olla erittäin valveutunut osatakseen määritellä oman hoitonsa ja kuntoutuksen tarve, jotta hän voi tehdä oikeita kokonaisuhyvinvointinsa kannalta hyviä valintoja.
Opastuksen ja ohjauksen tulee olla selkokielistä, jotta jokaisella kansalaisella on mahdollisuus tehdä oikeat valinnat.
AVh-kuntoutuksen osalta vain lakisääteinen normeihin sidottu toimintamalli moniammatillisena riittävän suuren väestöpohjan perusteella turvaa parhaan mahdollisen tuloksen niin potilaan kuin koko yhteiskunnankin osalta.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Viittaamme jälleen kerran henkilön kompetenssiin tehdä oikeita valintoja. Kaikki eivät osaa tarkastella tai yksinkertaisesti pysty esimerkiksi neuropsykologisten oireiden tai afasian vuoksi objektiivisesti tarkastelemaan omaa tilannettaan siten, että palvelu tukee heitä. Kuka siis arvioi tilannetta ja tukee heitä asiassa tuolloin?

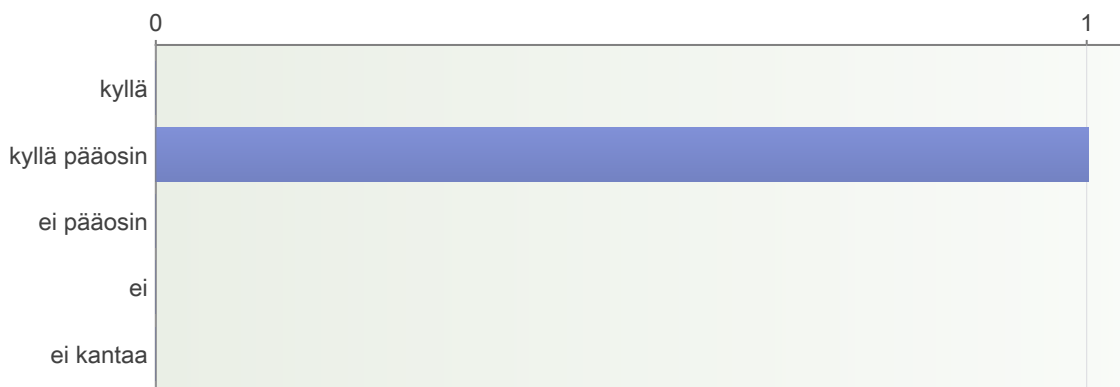
Ajatuksena on ilmeisesti, että asiakas voisi valita palveluntuottajan koko maan alueelta. Asiakkaan oma maakunta huolehtisi tuolloin kustannusten korvaamisesta sille maakunnalle, jonka alueella asiakas saa palveluja. Asiakas maksaisi näistä palveluista asiakasmaksulain mukaiset asiakasmaksut. Asiakas voisi myös toivoa haluamaansa ammattihenkilöä valitsemassaan toimipisteessä. Jävätkö matkoista aiheutuvat kustannukset asiakkaan itse kokonaan maksettavaksi?

Miten tässä toteutuu kokonaisvaltainen hoitoketju ja kuka silloin on maksaja ja miten kotikunnan hyte-kerroin tässä määräytyy?

Esimerkiksi, kun henkilö saa aivoverenkiertohäiriön (68 henkilöä / päivä), hänet viedään kiireellisen hoidontarpeen takia lähimpää neurologian akuuttihoitoyksikköön. Sen jälkeen hänen pitäisi osata ja pystyä päättämään ja valitsemaan akuuttikuntoutusta tarvitseva yksikkö. AVH:n osalta lakiin tulee saada kirjaus, jossa hoitava taho yhdessä asiakkaan kanssa ratkaisee, mikäli asiakkaan tilanne sen mahdollistaa, jatkohoito ja -kuntoutuspaikan, jotta asiakkaalle voidaan turvata paras mahdollisen hoito ja kuntoutus. Tämä on sekä inhimillistä että kokonaistaloudellinen ratkaisu henkilölle, joka ei välttämättä osaa tai pysty tekemään ratkaisuja tässä tilanteessa itse.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

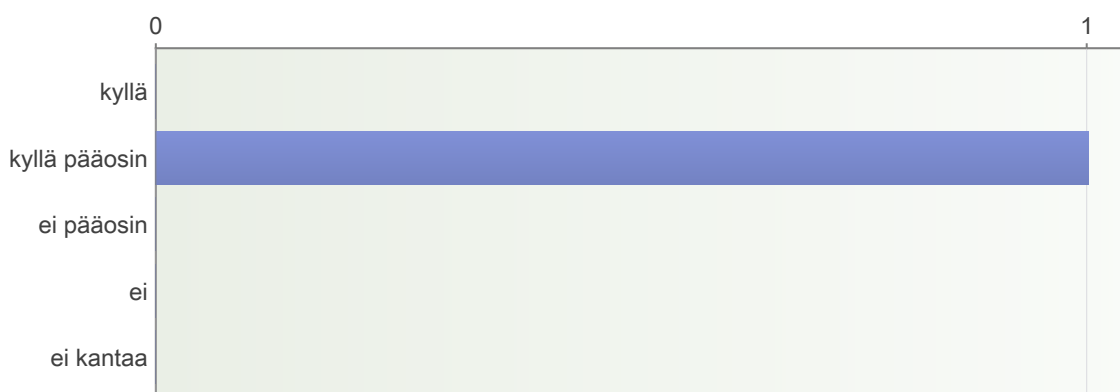
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas tarvitsee tuekseen selkeän kuntoutus- /hoito-/palvelu-suunnitelman, joka on tehty yhteistyössä ammattilaisten kanssa, jotta palvelutarve osataan kohdentaa oikein.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

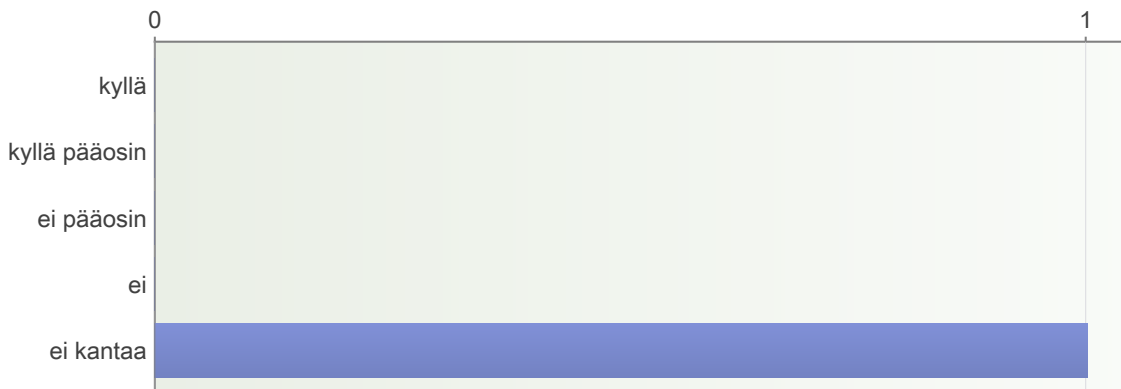
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kun palvelut kohdennetaan ennaltaehkäisevään toimintaan, oikean hoito- ja kuntoutuspolun löytymiseen, moniammatillisen osaamisen hyödyntämiseen, saadaan aikaan säästöjä.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

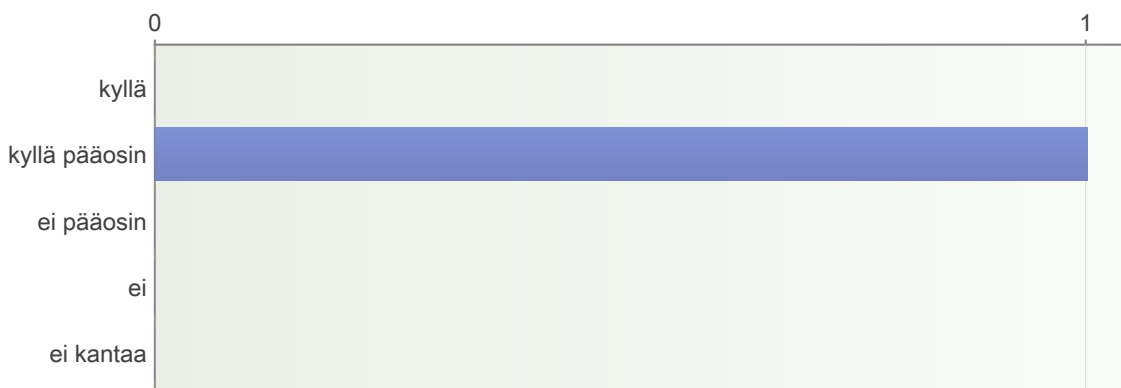

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

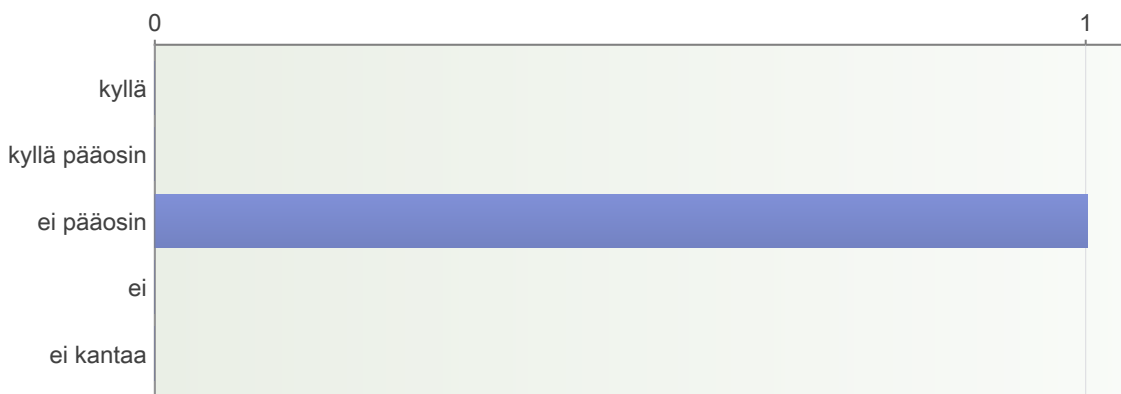
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Toimintatapoja on muutettava em. tavalla, jotta kokonaisvaltainen hoito ja kuntoutus toteutuu moniammatillisesti. Tärkeintä on varhainen hoidon ja kuntoutuksen sekä sosiaalisen tuen tarpeen tunnistaminen.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaat tulevat tarvitsemaan palvelujen käyttöpastusta löytääkseen tarkoituksenmukaiset palvelut. Viittamme myös aiempaan esimerkkiin AVH:n hoidosta ja kuntoutuksesta. Terveystalvullon osalta on paljon tietoa, mutta se toinen osa, sosiaalipalvelut on todellakin jäänyt suurelta osin täysin tiedottamatta, toivottavasti ei suunnittelematta.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

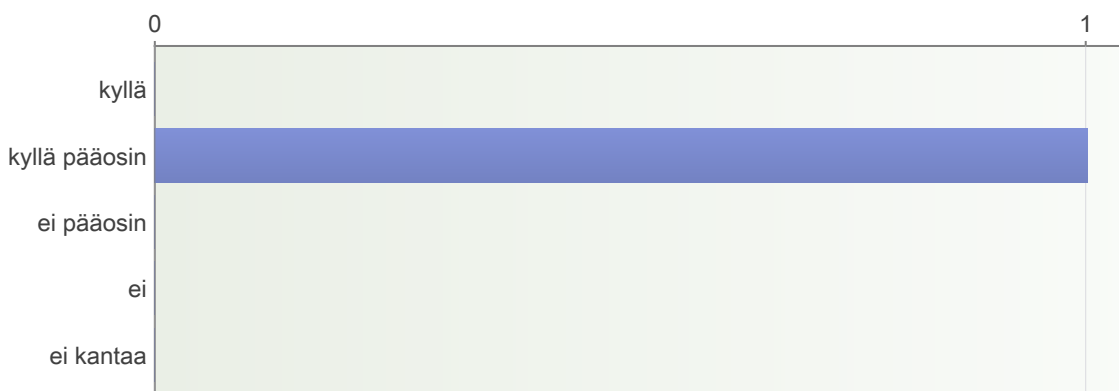
- Viittaamme jälleen em. huomiohin kommunikoinnin ja kognition osalta. Ajatuksenahan on, että vuonna 2019 valinnanvapaus laajenisi niin, että asiakas voi valita nykyistä vapaammin sosiaali- ja terveyskeskuksen, josta hän saa hoitajan ja lääkärin palveluita sekä sosiaalipalveluihin liittyvää neuvontaa. Lisäksi asiakas voisi erikseen valita hammashoitolan. Näissä asiakas voisi valita maakunnan yhtiön vaihtoehtona myös yksityisen yrityksen tai järjestön palvelun. Sote-keskuksiin on tarkoitus tuoda myös erikoislääkärien vastaanottoja ja lyhytaikaisia sosiaalipalveluja vuoteen 2021 mennessä. Tällöin palveluvalikoimaa voitaisiin täydentää asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemilla palveluilla, joita ovat esimerkiksi: 1) sosiaalityö, 2) sosiaaliohjaus, 3) sosiaalinen kuntoutus, 4) perhetyö, 5) kotipalvelu, 6) kotihoito, 7) asumispalvelut, 8) laitospalvelut, 9) liikkumista tukevat palvelut, 10) päihdetyö, 11) mielenterveystyö, 12) kasvatusta- ja perheneuvontaa, 13) lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta. Maakunta voisi lisäksi päättää, että sote-keskusten palveluihin kuuluu muitakin kuin pykälässä mainittuja palveluja. Asiakas voisi valita palveluntuottajan koko maan alueelta. Asiakkaan oma maakunta huolehtisi kustannusten korvaamisesta sille maakunnalle, jonka alueella asiakas saa palveluja. Asiakas maksaisi näistä palveluista asiakasmaksulain mukaiset asiakasmaksut. Asiakas voisi myös toivoa haluamaansa ammattihenkilöä valitsemassaan toimipisteessä.

Edellämainittuun muutama huomio:

- Kun puhutaan lyhytaikaisista ja tilapäisistä palveluista, on todella tarkkaan mietittävä missä kulkee aikaraja, sillä jonkin asiakkaan tai perheen kohdalla sosiaalityö voi olla hyvinkin pitkäkestoista. Asumispalvelut ovat pitkäaikainen ratkaisu, kuten tietyissä tilanteissa myös laitospalvelut ja liikkumista tukevat palvelut.
- Onkin erittäin tärkeää, että tähän lyhytaikaisiin palveluihin ei ole luokiteltu esimerkiksi puhevammaisten tulkkipalveluja, koska monelle afaattiselle henkilölle tuo palvelu on välttämätön koko loppuelämän.
- viittaamme lisäksi AVH:n hoidon ja kuntoutuksen osalta aiempaan tekstiin, jossa totesimme, että tältä osin tämä tulee kirjata suoraan lakitekstiin.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

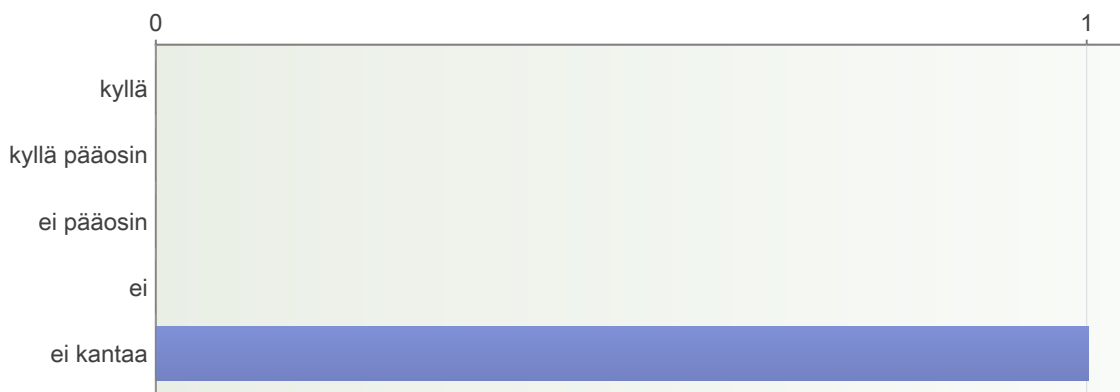
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kunhan maakunnan valvonta ja seuranta toteutuu.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

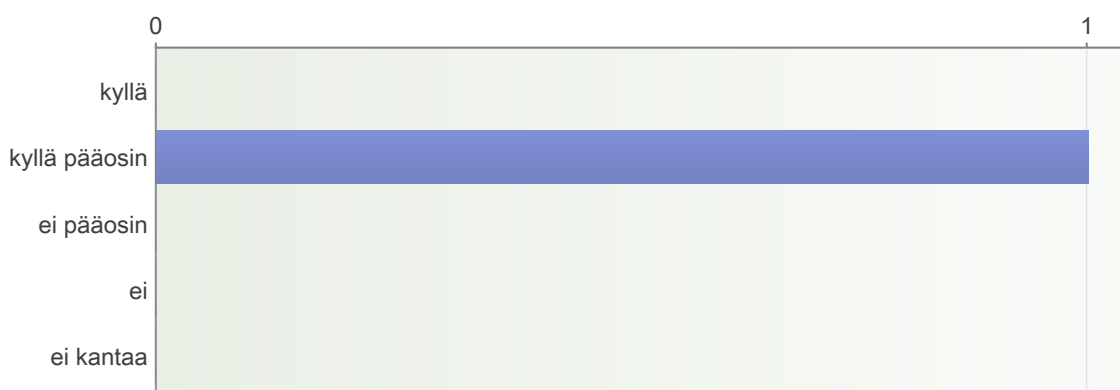

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

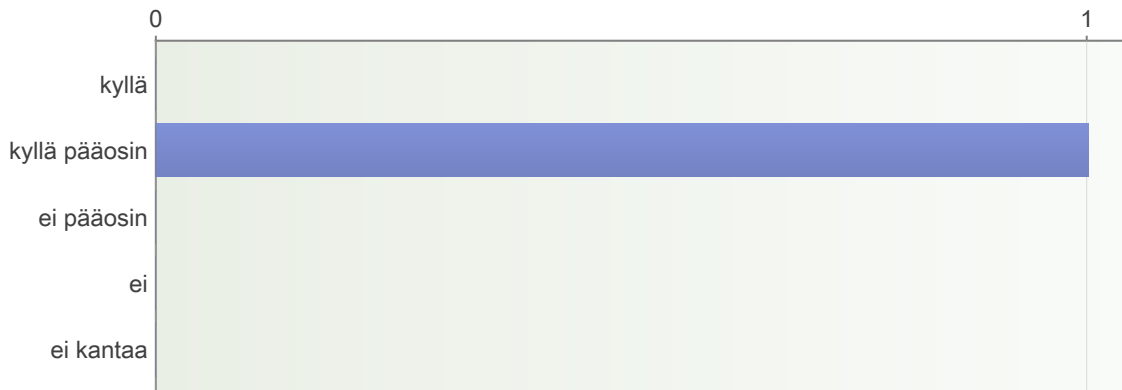
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kunhan asiakas tietää ja tunnistaa palvelujen tarpeen ja. Myös asiakkaalle ihan uuden palvelun laadun arviointi on todella haastavaa, kenelle tahansa.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

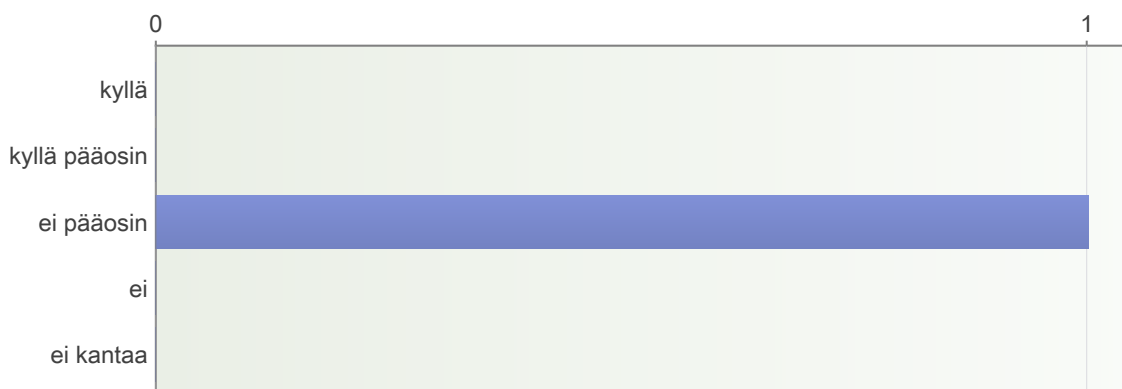

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

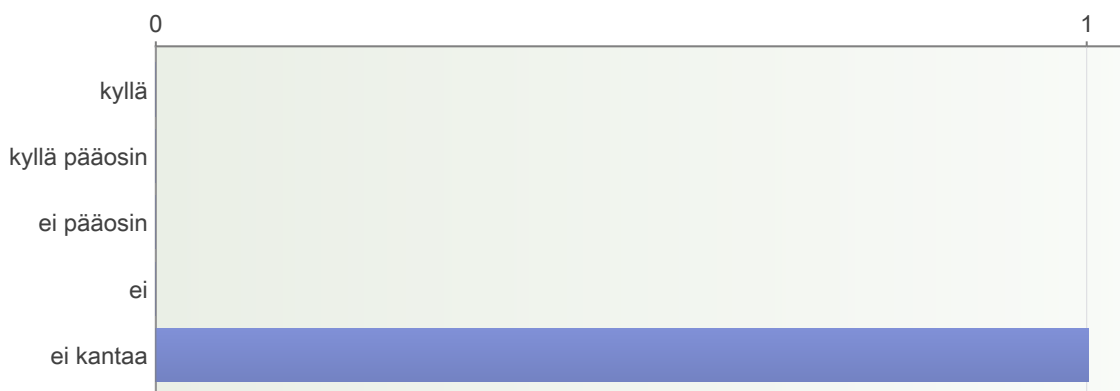
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Viittamme aiempiin kommentteihin AVH:n ja kognition osalta.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

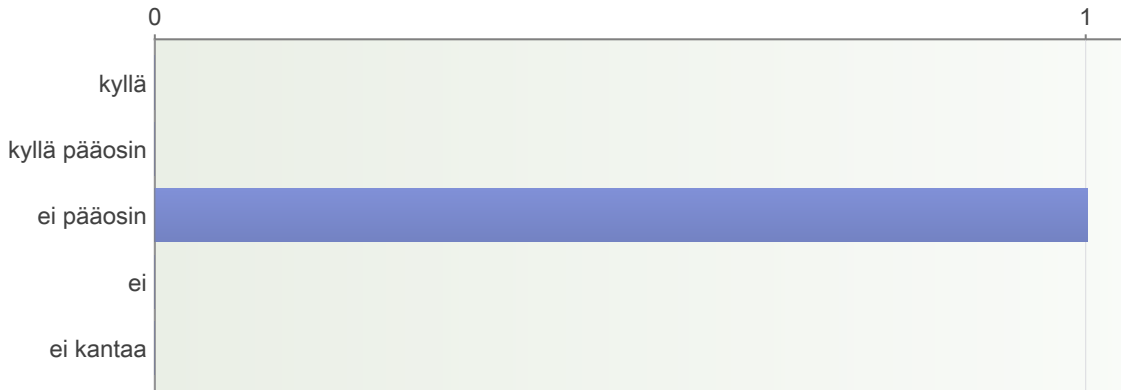

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

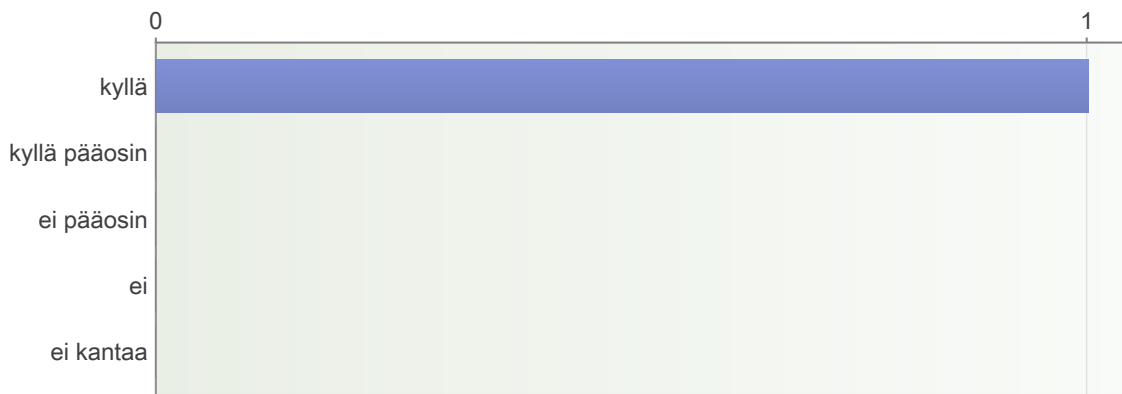
Vastaajien määrä: 1

- Vaikka lakiluonnoksessa todetaan, että tarpeen muuttuessa myös henkilökohtaisen budjetin käyttöä tarkastellaan uudelleen, se ei takaa kuitenkaan riittäviä palveluja henkilöille, jotka eivät osaa niitä hakea tai pyytää.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

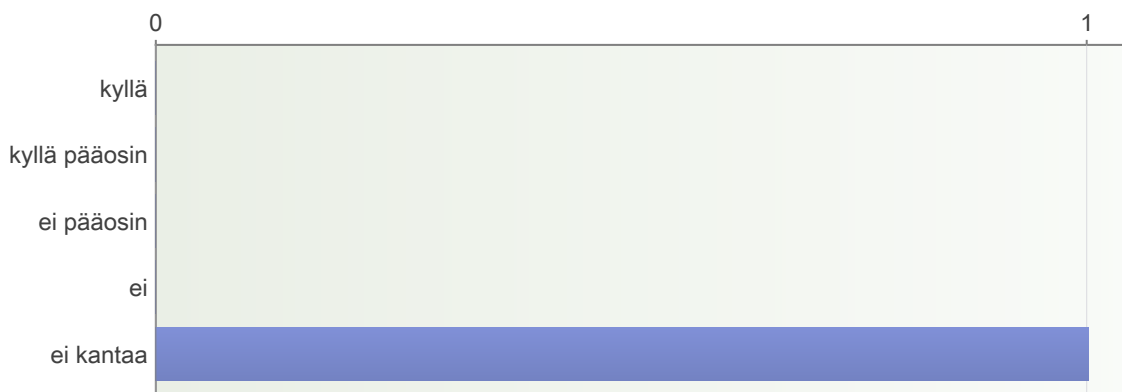
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuettu päätöksenteko on koko valinnanvapauden toteutumisen perusta.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

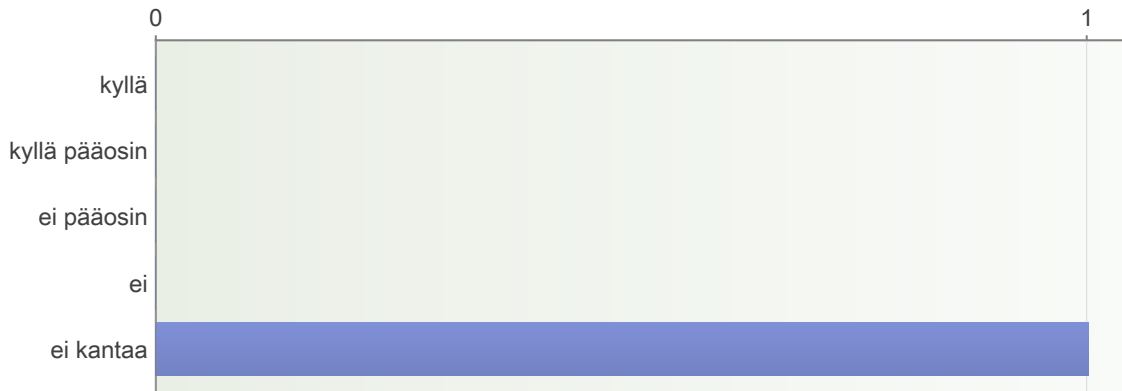

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

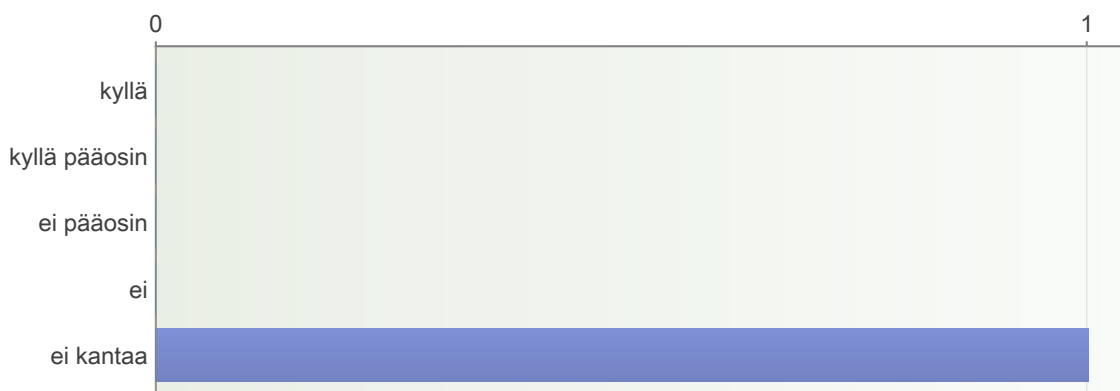

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

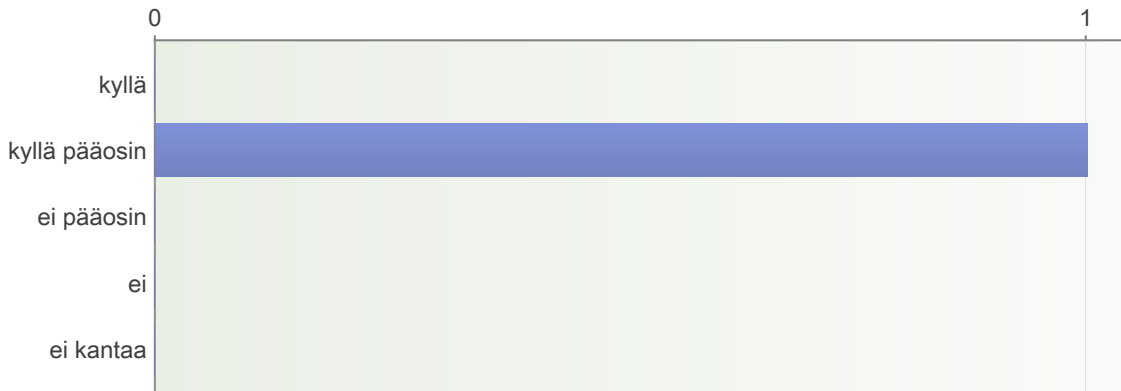

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

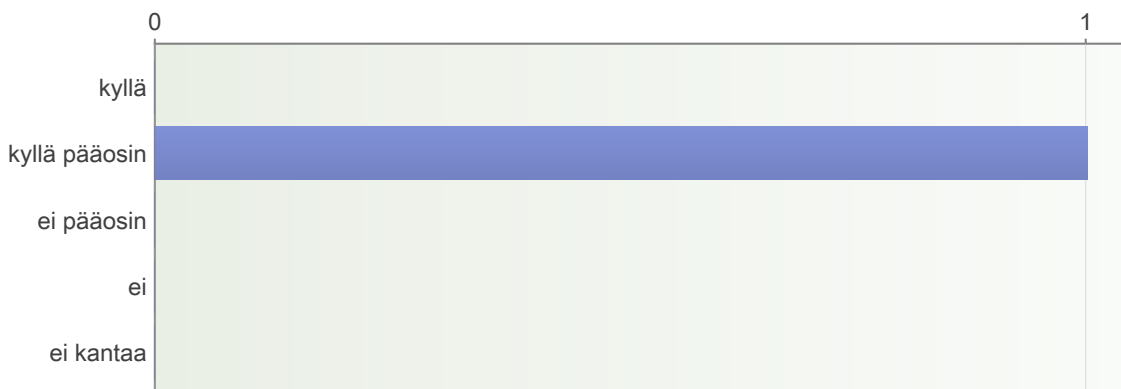
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laitan voimaantulossa tulee olla niin asiakkaiden kuin palveluntuottajien osalta riittävät siirtymäsäännökset. Järjestöt palveluntuottajina joutuvat erittäin vaikeaa tilanteeseen etsiessään toimintamalleja, jotka mahdollistavat osallistumisen tuleviin kilpailutuksiin. Pelkona on, että järjestöjen palvelut karsiutuvat tässä uudistuksessa kokonaan pois, mikäli palvelutuotanto ei ole riittävän laajaa ja monimuotoista. Järjestöt ovat rakentaneet RAY:n tuella monia toimivia palveluja, joiden ylläpitäminen on kohderyhmien kannalta ensiarvoisen tärkeää.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

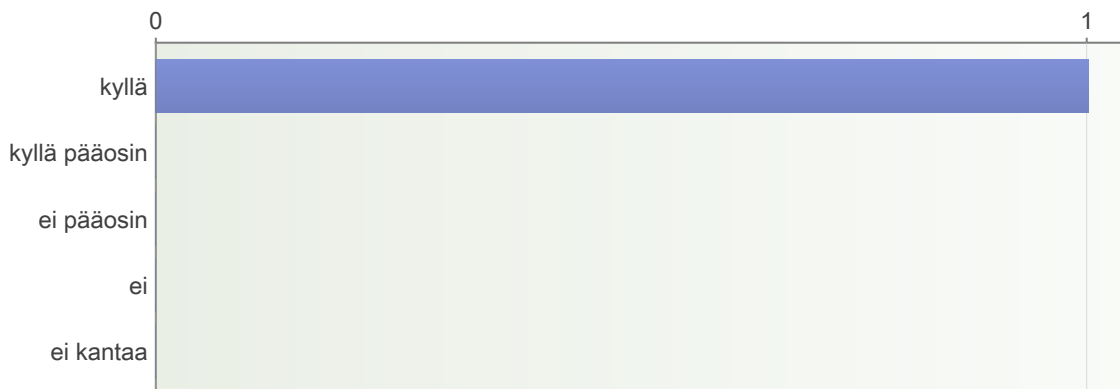

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

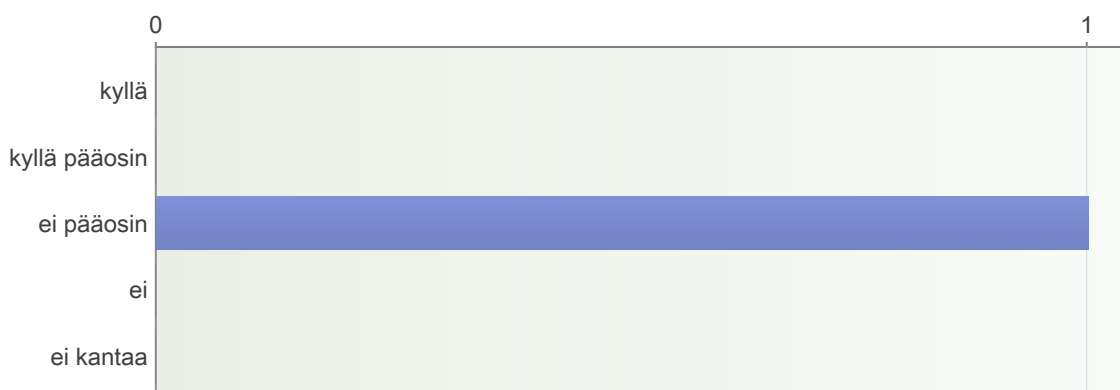
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riskinä on järjestöjen palveluiden karsiutuminen kilpailutuksen myötä.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Viittaamme aiempaan tarkasteluun järjestöjen tarjoamista palveluista.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

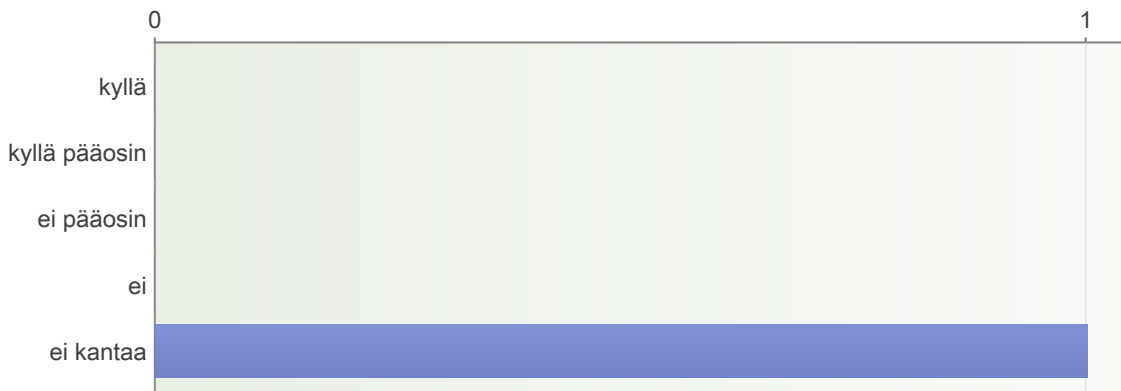
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Oikeudenmukainen, tasa-arvoon perustuva hoito vaarantuu.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

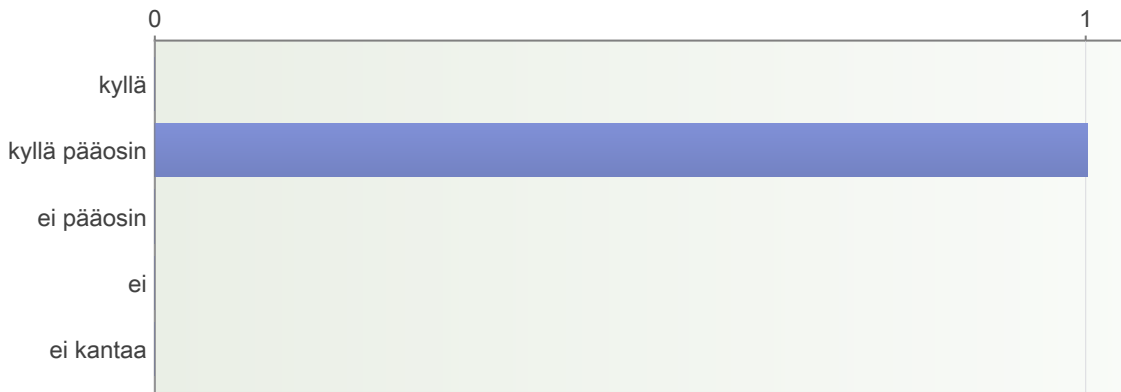

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erityiskysymykset mm. asiakkaiden kognitiivisten asioiden osalta tulee ottaa paremmin huomioon lakitekstissä. Samoin tulee ottaa paremmin huomioon kokonaisvaltaisen hoitoketjun toteutuminen. Maakuntien tarjoamat palvelut tulee tarkastella valtionhallinnon näkökulmasta, jotta maantieteelliset erot palvelujen tuottamisessa voidaan yhdenmukaistaa turvallisen ja tehokkaan hoidon ja kuntoutuksen takaamiseksi. Eli tarkennuksia tarvitaan lakitekstiin.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Aivoliitto on toiminut palveluntuottajana ja se joutuu nyt tarkastelemaan palvelutarjonnan rakenteen uusiksi, sillä koemme, että mitään takuita järjestöjen tarjoamille maakunnallisille ja valtakunnallisille palveluille ei tässä mallissa ole. Lisäksi meitä huolestaa erityisesti Kelan asemointi ja se, miten kohderyhmämme edustajat löytävät jatkossa oikeat palvelut, esim. puheterapia ja neuropsykologi, kun palveluntarjoajia on jo nyt liian vähän.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Välitöntä jatkohoitoa ja akuuttikuntoutusta koskeva selvitysosio konservatiivisten erikoisalojen järjestämistä ja keskittämistä koskevista periaatteista / selvityshenkilö Tiina Huusko tekee selkeän työnjaon osaamisen keskittämisen osalta. Tässä selvityksessä keskiössä on mm. AVH:n akuuttihoito, joka tulee kirjata suoraan laki-/asetustekstiin, jotta tasavertaisuus, oikeudenmukaisuus sekä kustannustehokkuus turvataan. Tässä liikutaan niiden palvelujen alueella, jossa valinnanvapautta tulee selkeästi rajoittaa ja ohjata.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Koska yksittäistä sairausryhmää ei voida nostaa erikseen yleisempään lakitekstiin, tulee aivoverenkiertohäiriön eli AVH:n osalta tehdä riittävät kirjaukset asetukseen, kuten muidenkin konservatiivisten erikoisalojen hoidon osalta.